

บทความพิเศษ

เพื่อสถาบันราษฎร์

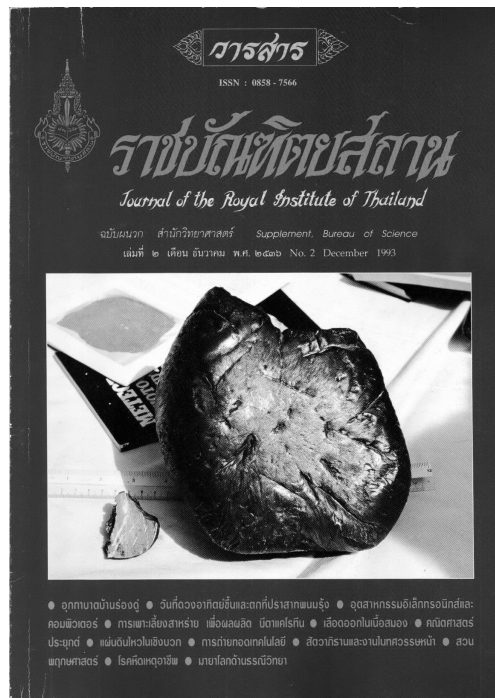
สมชัย บวรกิตติ พ.ด., FRCP

สำนักวิทยาศาสตร์ ราชบัณฑิตยสภาแห่งประเทศไทย

ในช่วงที่ผู้เขียนศึกษาในต่างประเทศ (พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๓๙) อาจารย์และเพื่อนในสถาบันคอยแนะนำด้วยวลี “Publish or Perish” บ่อยๆ จึงเกิดนิสัยชอบเขียนเรื่องราวและบทความวิชาการลงพิมพ์ในวารสารทั้งในประเทศและต่างประเทศ ความจริงชอบลงพิมพ์ในวารสารไทยมากกว่า เพราะเชื่อว่าจะมีคนอ่านบ้าง และถ้านักเขียนส่วนใหญ่สนับสนุน ก็จะเอื้อคุณภาพวารสารไทยให้แพร่หลายสู่ต่างประเทศเหมือนกับวารสารของบางประเทศที่ภาษาของชาติไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ดังนั้นเมื่อผู้เขียนรับราชการเป็นอาจารย์แพทย์ที่คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล (พ.ศ. ๒๕๓๙-๒๕๓๓) ได้ชักจูงเพื่อนร่วมงานและลูกศิษย์ให้เขียนบทความวิชาการทุกรูปแบบ ตั้งแต่ วารสาร สโมสร รายงานผู้ป่วย รายงานผลการศึกษาวิจัย บทความหนังสือ บทความพิเศษ ปกิณกะ (นานาสาระ) จนถึงจดหมายถึงบรรณาธิการ หรือจดหมายโต้ตอบไปลงพิมพ์ในวารสารวิชาการ ผู้เขียนเองก็ผลิตสิ่งพิมพ์จำนวนมาก เป็นผลให้ถูกเชิญไปรับหน้าที่บรรณาธิการของวารสารหลายฉบับ (ไม่นับบรรณาธิการสมัยมัธยมศึกษา และจุฬาลงกรณ์นักเรียนไทยในฝรั่งเศสสมัยรับทุนศึกษา ๑ ปีที่ประเทศฝรั่งเศส) เมื่อเป็นบรรณาธิการจดหมายเหตุทางแพทย์ของแพทยสมาคมแห่งประเทศไทยฯ ผู้เขียนได้ปรับเปลี่ยนวารสารให้เป็นภาษาอังกฤษ วารสารจึงได้รับเข้า Index Medicus ที่เป็นทำเนียบวารสารการแพทย์ทั่วโลก จากนั้นในเวลาใกล้เคียงกัน ท่านศาสตราจารย์ ดร. นายแพทย์อวย เกตุสิงห์ ปฐมบรรณาธิการศิริราช ปุชนิยมบุคคลของประเทศ ได้ขอให้ผู้เขียนรับงานบรรณาธิการต่อจากท่าน จึงต้องทำหน้าที่บรรณาธิการ ๒ วารสารในช่วงเวลาเดียวกัน

หลังจากนั้นก็ได้รับเชิญให้เป็นบรรณาธิการวารสารสำคัญอีกไม่น้อยกว่า ๑๐ ฉบับ เช่น Asian-Pacific Journal of Allergy and Immunology ที่ผู้เขียนเป็นผู้ก่อตั้ง ซึ่ง ณ ปัจจุบันติดอันดับวารสารวิชาการระดับภูมิภาคฉบับหนึ่ง วารสารราชวิทยาลัยอายุรแพทย์ฉบับภาษาอังกฤษ วารสารเวชศาสตร์สิ่งแวดล้อมฉบับภาษาอังกฤษ การเป็นนักเขียนและเป็นบรรณาธิการวารสารทำให้ช่วงที่ผู้เขียนเป็นอาจารย์ในคณะแพทย์โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย มีโอกาสกระตุ้นอาจารย์แพทย์ในหน่วยงานให้ผลิตงานพิมพ์ด้านวิชาการจนได้เป็นศาสตราจารย์กันเกือบทุกคน ท่านศาสตราจารย์ ดร. นายแพทย์วิกิจ วีรานุกัตติ อดีตหัวหน้าภาควิชาอายุรศาสตร์ และคณบดีคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลในช่วงนั้น ได้กล่าวชื่นชมสาขาวิชาโรคระบบการหายใจและวัณโรค ในภาควิชาอายุรศาสตร์ว่ามีบทความวิชาการมากที่สุดและมีศาสตราจารย์มากที่สุด

เมื่อผู้เขียนเกษียณอายุราชการ จึงเข้าไปเป็นสมาชิกในราชบัณฑิตยสถาน และได้รับพระบรมราชโองการแต่งตั้งเป็นราชบัณฑิต (อายุ ๖๐+) ก็ยังไม่ยอมหยุดงานวิชาการ พยายามสร้างเครือข่ายงานวิชาการในสถาบัน เริ่มแรกชักชวนนักวิชาการในสำนักฯ ผ่าน ศาสตราจารย์ ดร. กำจร มนูญปิ๋ว ขอความเห็นชอบจากประธานสำนักวิทยาศาสตร์ ดร. เต็ม สมิตินันท์ และมติเห็นชอบจากที่ประชุมสำนักฯ จัดทำวารสารราชบัณฑิตยสถานฉบับพิเศษสำนักวิทยาศาสตร์ (รูปที่ ๑) เพื่อเสริมงานวิชาการของสำนักฯ ให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น เพราะได้นำเรื่องที่บรรยายในสำนักฯ ทุกเรื่องลงพิมพ์ในวารสารฉบับพิเศษ โดยหวังว่านอกจากได้บทความลงพิมพ์ในวารสารแล้วยังช่วยให้เรื่องที่น่าสนใจมาบรรยายได้รับการกลั่นกรองระดับคุณภาพแล้ว การทำงานในครั้งนั้นได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกสำนักวิทยาศาสตร์อย่างยิ่ง การจัดพิมพ์วารสารอาศัยเงินบริจาคจากราชบัณฑิตหลายท่าน และจากมิตรสหายนอกสถาบัน แต่ต่อมาการออกวารสารฉบับพิเศษต้องหยุดไปเนื่องจากหมดทุน และสิ้นสุดการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา

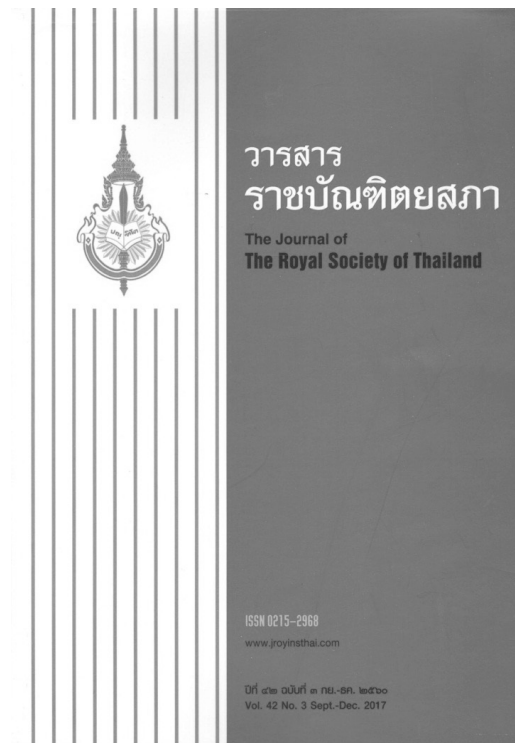

รูปที่ ๑. ปกวารสารราชบัณฑิตยสถานฉบับสำนักวิทยาศาสตร์

จนกระทั่งเข้าสู่สมัยที่ศาสตราจารย์เกียรติคุณนายแพทย์อรรถสิทธิ์ เวชชาชีวะ อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดลได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ท่านได้ชักชวนผู้เขียนให้ช่วยปฏิรูปวารสารฉบับราชบัณฑิตยสถาน ท่านทราบฝีมือผู้เขียน เพราะท่านเคยเป็นบรรณาธิการรองช่วยทำวารสารของแพทยสมาคมแห่งประเทศไทย ผู้เขียนจึงรับเป็นบรรณาธิการ ยุคนั้นวารสาร

ราชบัณฑิตยสถานรุ่งเรืองมาก แต่ต่อมามีสาเหตุ ? ที่ต้องปรับเปลี่ยนคณะบรรณาธิการ วารสารราชบัณฑิตยสถานจึงย้อนสู่สภาพเดิม **วารสารออกลำช้าหลายปี** ผู้เขียนนิสัยเสียเขียนบทความวิพากษ์ทำนองแค้นงำหาเสี้ยน มีบทกลอน “มีเรือดี พายดี ไม่ใช่ข้าม ไปเอาเรือร่วน้ำ มาข้ามชื้ออยากให้ราชการงานดี ไปเอาคน...มาทำงาน”

เหตุการณ์ที่จะกล่าวต่อไปเป็นบทเรียนเป็นประวัติศาสตร์ กล่าวคือในช่วง พ.ศ. ๒๕๖๐ มีนายกราชบัณฑิตยสภาคนใหม่เข้มแข็ง เธอเคยเป็นบรรณาธิการรองของผู้เขียนสมัยวารสารราชบัณฑิตยสถานรุ่งเรือง ได้มาขอร้องให้ไปช่วยบริหารวารสารราชบัณฑิตยสถานให้ฟื้นคืนชีพได้ให้สัญญาความต่าง ๆ เป็นมั่นเหมาะ ผู้เขียนจึงไปผลิตวารสารราชบัณฑิตยสภาให้ ๒ ฉบับ (รูปที่ ๒) เป็นฉบับรวม ๓ ฉบับของ พ.ศ. ๒๕๖๐ นายกราชบัณฑิตยสภาและนักวิชาการส่วนใหญ่ชื่นชมวารสาร (โปรดอ่านอารมณ์ภาพณ์ของนายกราชบัณฑิตยสภาในวารสาร พ.ศ. ๒๕๖๐ ทั้ง ๒ ฉบับที่ท้ายสมุด) แต่สุดท้ายงานวารสารก็ต้องล้มเลิกโดยพิสดาร ในรายการนี้บรรณาธิการใช้เงินส่วนตัวไปสองแสนสี่หมื่นบาทสำหรับค่าพิมพ์วารสารทั้ง ๒ ฉบับ แต่ผู้แต่งตั้งบรรณาธิการเป็นทางการไม่ได้เหลือวแล

รูปที่ ๒. ปกวารสารราชบัณฑิตยสภาฉบับพิสดาร

เริ่มยุคใหม่ พ.ศ. ๒๕๖๒ บรรยากาศแจ่มใสหากปราศจาก PM2.5 ได้นายกราชบัณฑิต สภาคนใหม่ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์สุรพล อิศริโกศล เลือดเนื้อเชื้อไขนักวิชาการ แนวหน้าในคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล พอท่านเข้ารับตำแหน่งนายกท่านได้ถอดรูป ลักษณะปรากฏดั้งเดิมออกไป (ความจริงได้ถอดทิ้งไปบ้างแล้วตั้งแต่สมัยได้รับเลือกเป็นประธาน สำนักวิทยาศาสตร์) ออกโรงใหม่ปฏิรูปงานด้านวิชาการของราชบัณฑิตยสภาอย่างเข้มแข็งอย่าง ที่นายกท่านอื่นไม่อาจเทียบ รวมทั้งได้ลงมือปฏิวัติงานวารสารราชบัณฑิตยสภา (ม.ห. ท่านเคย แสดงฝีมือบรรณาธิการวารสารมหิดลของมหาวิทยาลัยฯ ไว้เป็นที่ประจักษ์แล้ว) จึงน่าจะมีความหวังสู่สถาบันให้กลับสู่ความเป็นสถาบันปราชญ์อีกครั้ง เพราะท่านเข้ามาควบคุมเต็มที่อย่างไม่ เคยปรากฏมาก่อน

ความจริงการผลิตวารสารวิชาการไม่ใช่เรื่องยาก ขอให้ยามีการแทรกแซงจากผู้รอบข้าง ที่ใช้ฝีปากทำงาน และได้บรรณาธิการที่มีอุดมการณ์ รู้ขั้นตอนการทำงาน และอุทิศตนเพื่องาน ไม่ใช่เข้ามารับงานเสริม ตัวบรรณาธิการต้องมีคุณภาพสำคัญ ๓ ๘ คือมีฝีมือ ฝีปาก และฝีมือ ผู้เขียนเคยเขียนบทความเกี่ยวกับการจัดทำวารสารไว้หลายครั้ง และล่าสุดได้เขียนแนะนำอีกตั้ง เนื้อความสั้นๆ ของบทความที่ตัดตอนมาให้อ่านดังต่อไปนี้

“เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๕ ราชบัณฑิตยสถานได้รวบรวมผลงานสิ่งพิมพ์ย้อนหลัง ๕ ปีของสมาชิก ทั้ง ๓ สำนักลงพิมพ์เผยแพร่ในวารสารราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๖^๑ เพื่อให้ผลงานวิชาการ ของสถาบันได้เป็นที่ประจักษ์ ได้ทำให้นักวิชาการของสถาบันกระตือรือร้นสร้างผลงานจนเป็นที่ นิยมนับถือของนักวิชาการทั่วประเทศ ผู้เขียนเชื่อมั่นในกิจกรรมทำนองนี้ว่ามีศักยภาพกระตุ้นให้ นักวิชาการไม่อาจหยุดยั้งงานวิชาการ ถึงแม้ท่านไม่ได้อยู่ในสถาบันวิชาการจากเกษียณราชการ มาแล้วก็ตาม เมื่อสองสามปีก่อนก็มีการรวบรวมผลงานของผู้ที่เป็นราชบัณฑิตครบ ๒๕ ปีอีก พิมพ์ เป็นหนังสือออกเผยแพร่ ผู้เขียนเชื่อมั่นว่ากิจกรรมแสดงตัวทำนองนี้จะทำให้ความเป็นปราชญ์ ทางวิชาการของราชบัณฑิตได้ดำรงเป็นที่ตระหนักต่อสาธารณชนทั่วไป และจะช่วยให้สมาชิก ราชบัณฑิตยสภาส่วนใหญ่ ไม่หยุดยั้งงานวิชาการ แม้จะมีปัจจัยเชิงอายุขัยและสุขภาพเข้ามา เกี่ยวข้อง ผู้เขียนอยากให้นายกราชบัณฑิตยสภา และประธานสำนักต่างๆ ดำเนินการให้สำนัก วิชาการทั้ง ๓ สำนักรวบรวมสิ่งพิมพ์ทุกปีของสมาชิกราชบัณฑิตยสภา นำลงพิมพ์ในวารสารราช บัณฑิตยสภาดังเช่นที่เคยทำมาแล้ว เพื่อสนับสนุนให้สมาชิกของสำนักวิชาการมีพลังใจทำงาน แสดงเกียรติภูมิของหน่วยงานและสถาบัน

ผู้เขียนขอแนะนำรายการลำดับสิ่งพิมพ์วิชาการในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ของตนเองมาลงพิมพ์เป็นตัวอย่าง

พิมพ์ฉิน อินเจริญ, สมชัย บวรกิตติ, และคณะ. Asbestos bodies burden in the autopsy lung tissue from general Thai population. *The Open Resp Med J (TORMJ)* 2019; 13: 7-10.

สมชัย บวรกิตติ. Precision Medicine and Tuberculosis. *ธรรมชาติศาสตร์เวชสาร* ๑๕๖๒; ๑๙: ๒๑๑-๔.

สมชัย บวรกิตติ, มานพ พิทักษ์ภากร. Asbestos-related Disease in Thailand: Past Experiences, Current and Future Perspectives. *ธรรมชาติศาสตร์เวชสาร* ๒๕๖๒; ๑๙: ๒๑๕-๑๙.

สมชัย บวรกิตติ. Regulation of e-cigarettes. *ธรรมชาติศาสตร์เวชสาร* ๒๕๖๒; ๑๙: ๒๒๐.

สมชัย บวรกิตติ, เอื้ออมพร มัชฌิมวงศ์, ธนวัฒน์ Noxious Air Pollution. *ธรรมชาติศาสตร์เวชสาร* ๒๕๖๒; ๑๙: ๔๓๓-๕.

ก้องเกียรติ ภูณท์กันทรากกร, สมชัย บวรกิตติ. "Dating" Cancers. *ธรรมชาติศาสตร์เวชสาร* ๒๕๖๒; ๑๙: ๔๓๖-๔๓.

สมชัย บวรกิตติ. A Case of Positive PSA Test. *ธรรมชาติศาสตร์เวชสาร* ๒๕๖๒; ๑๙: ๔๔๔-๖.

สมชัย บวรกิตติ, มานพ พิทักษ์ภากร. Longevity Gene ? *ธรรมชาติศาสตร์เวชสาร* ๒๕๖๒; ๑๙: ๔๔๗.

สมชัย บวรกิตติ. Tobacco Harm Reduction. *ธรรมชาติศาสตร์เวชสาร* ๒๕๖๒; ๑๙: ๕๗๙-๘๒.

สมชัย บวรกิตติ. Ashtrays on Passenger Airplanes !! *ธรรมชาติศาสตร์เวชสาร* ๒๕๖๒; ๑๙: ๕๘๓.

ชิดชนก เหลือสินทรัพย์, สมชัย บวรกิตติ. Digital Health and Precision Medicine. *วารสารราชบัณฑิตยสภา* ๒๕๖๒; ๔๔:

Pukrittayakamee S, Hanboonkunuprakarn B, Jittamara P, Poovorawan K, Chotikavanich K, สมชัย บวรกิตติ. Precision tools for malaria control and Mahidol University's Research on the malaria elimination. *วารสารราชบัณฑิตยสภา* ๒๕๖๒; ๔๔:

สมชัย บวรกิตติ. Smoke: Cannabis versus Tobacco. *วารสารประสาทวิทยาศาสตร์ ภาคตะวันออกเฉิยงเหนือ* ๒๕๖๒; ๑๔: ๘๑-๘๒.

สมชัย บวรกิตติ. พาราควอตไม่น่ากลัว! *วารสารประสาทวิทยาศาสตร์ ภาคตะวันออกเฉิยงเหนือ* ๒๕๖๒; ๑๔: ๘๓-๘๕.

ท้ายสุด:

สำเนาจดหมายของนายกราชบัณฑิตยสภาผู้แต่งตั้งบรรณาธิการ จากวารสารราชบัณฑิตยสภา ฉบับพฤษภาคม ที่แสดงความชื่นชมผลงาน

วารสารวิจัยเชิงสุขภาพ

ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๑ ๒๕๖๒ น.ค.-เม.ย., พ.ศ.-๖๓. ๒๕๖๐

อากริภพณ์

วารสารราชบัณฑิตยสภาเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนึ่ง ที่สมาชิกของราชบัณฑิตยสภาใช้เป็นสื่อในการถ่ายทอด ความรู้สาขาวิชาต่าง ๆ ของสำนักธรรมศาสตร์และการเมือง สำนักวิทยาศาสตร์ และสำนักศิลปกรรม การเผยแพร่ผลงาน ดังกล่าวแม้จะได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการจัดทำวารสารราชบัณฑิตยสภา

เมื่อดิฉันเข้ามาดำรงตำแหน่งนายกราชบัณฑิตยสภา วันที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้ตั้งปณิธานไว้ว่าจะช่วย ส่งเสริมและผลักดันให้วารสารราชบัณฑิตยสภาเป็นวารสาร ที่มีมาตรฐานขั้นแนวหน้า เผยแพร่ได้ตามกำหนดเวลา และมีเนื้อหาสาระที่ใช้อ้างอิงได้อย่างถาวร

ในการจัดทำวารสารราชบัณฑิตยสภานับภาษาไทย ปีที่ ๔๒ นี้ เป็นการพิมพ์เผยแพร่ผลงานของสำนักทุกสำนัก รวมไว้ในเล่มเดียวกัน ไม่แยกจัดพิมพ์เป็นผลงานของแต่ละ สำนักดังที่ได้ปฏิบัติมา และเพื่อให้การดำเนินการจัดทำวารสารราชบัณฑิตยสภานับภาษาไทย บรรลุจุดมุ่งหมายที่

วางไว้ สำนักงานราชบัณฑิตยสภาจึงได้มีคำสั่งที่ ๔๒/๒๕๖๐ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของราชบัณฑิตยสภา โดยมีอำนาจหน้าที่ข้อหนึ่ง คือ พิจารณากลั่นกรอง สร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการของราชบัณฑิตและภาคีสมาชิก ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสารวิชาการ ออกเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย

คณะกรรมการแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือกลุ่มเผยแพร่ผลงานทางวิชาการเป็นภาษาไทย และกลุ่มเผยแพร่ผลงานเป็นภาษาอังกฤษ กลุ่มเผยแพร่ผลงานทางวิชาการเป็นภาษาไทย ซึ่งดำเนินการจัดทำวารสารราชบัณฑิตยสภา ปีที่ ๔๒ นี้ มีศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. นายแพทย์สมชัย บวรกิตติ ราชบัณฑิตสำนักวิทยาศาสตร์ ซึ่งเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในการจัดทำวารสารวิชาการ เป็นบรรณาธิการ ราชบัณฑิตยสภาขอขอบคุณบรรณาธิการและกองบรรณาธิการทุกคนที่มีส่วนร่วมในการจัดทำวารสารราชบัณฑิตยสภา ฉบับภาษาไทย ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

โสภา ชูพิกุลชัย ขปิลมันน์

นายกราชบัณฑิตยสภา

วารสารวิจัยเชิงสุขภาพ

ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๓ ก.ย.-ธ.ค. ๒๕๖๐

อากริภพณ์

วารสารราชบัณฑิตยสภา เป็นวารสารที่สำนักงานราชบัณฑิตยสภาสนับสนุนโดยจัดสรรงบประมาณให้ราชบัณฑิตยสภาใช้เป็นเวทีในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของราชบัณฑิตและภาคีสมาชิกทั้ง ๓ สำนัก คือสำนักธรรมศาสตร์และการเมือง สำนักวิทยาศาสตร์ และสำนักศิลปกรรม

ในการจัดทำวารสารราชบัณฑิตยสภานี้ นอกจากจะเป็นการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการแล้ว ดิฉันยังมีนโยบายที่จะทำให้วารสารราชบัณฑิตยสภามีอันดับที่ดีขึ้นในเกณฑ์

การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI ด้วย

สำหรับวารสารราชบัณฑิตยสภา ปีที่ ๔๒ ฉบับที่ ๓ นี้ ได้รวบรวมบทความทางวิชาการจำนวนมากไว้สำหรับผู้สนใจค้นคว้าและนำไปใช้อ้างอิงเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ ราชบัณฑิตยสภาขอขอบคุณคณะบรรณาธิการทุกคนเป็นอย่างยิ่งที่มีส่วนร่วมในการจัดทำวารสารราชบัณฑิตยสภาฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณศาสตราจารย์ ดร. นายแพทย์สมชัย บวรกิตติ ผู้ที่ทำงานอย่างทุ่มเท ทำให้วารสารฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้

โสภา ชูพิกุลชัย ขปิลมันน์

นายกราชบัณฑิตยสภา

เอกสารอ้างอิง

เอกสารสิ่งพิมพ์ทางวิชาการของราชบัณฑิตและภาคีสมาชิก พ.ศ. ๒๕๔๑-๒๕๔๕. วารสารราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๖; ๒๘: ๑๓๐๗-๖๔.